

ХРИСТИЯНКА

списание за
християнското
семејство

София * 1924 * година II. книга 2

СПИСАНИЕ ХРИСТИЯНКА

ГОДИНА ВТОРА, 1924

КНИГА II, МАЙ

С Ъ Д Ъ Р Ж А :

„ЯВИ МУ СЕ АНГЕЛЪ ОТЪ НЕБЕТО И ГО УКРЕПЯВАШЕ“ (дарикатура).
КАКВО ТРЪБВА ДА ЧЕТЕМЪ — *Шопенхауеръ*.

КНИЖНА СМЕТЪ.

КЪМЪ ДНЕСНАТА ХРИСТИЯНКА. (тихотворение) *Свещ. Ив. п.
Михайловъ*.

ХРИСТИЯНИНЪ ЛИ СИ ТИ? — *Сестра Азгуста*.

НА СЕСТРИТЪ НА БЪЛИЯ КРЪСТЪ (стихотворение). *Протоиер.
Георги П. Ивановъ*.

О, ВСЕПЕТАЯ МАТИ. (Ноти) *М. Березовски*.

СЕСТРА ВАСИЛЕВА. — *Немировичъ Данченко*.

ТИ СИ СВЪТЛИНАТА И ЖИВОТА. — (Стихотворение и ноти) *Люб.
Бобевски*.

ВЕЛИКИ МАЙКИ ХРИСТИЯНКИ, СВ. МАКРИНА продължение :

НАЙ-СТАРИЯТЪ ЛИКЪ НА ХРИСТА.

НАУКА И РЕЛИГИЯ. — Анкета средъ ученитъ.

ПЕДАГОГИЧЕСКИ БЕСЕДИ — Приятелитъ на вѣрочението. — *Арх.
Абаджиевъ*.

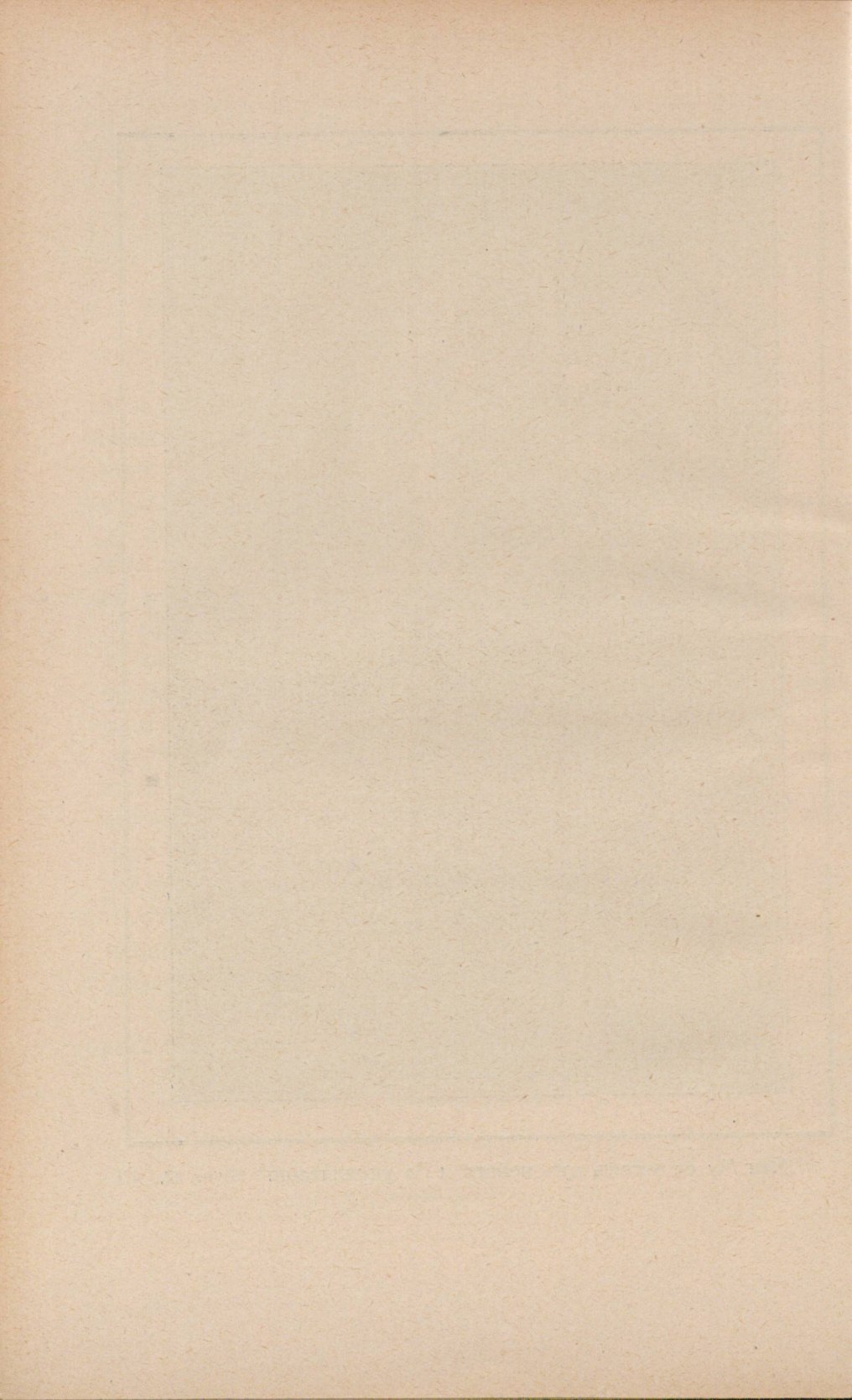
НАШИЯТЪ ПЕЧАТЪ ЗА ЖЕНАТА. Истинската красота. — *Хр. Поповъ*.

ДОМАКИНСКИ ИЗВѢСТИЯ: Домашнитъ животни да не живѣятъ въ
кѣщи; Пазенето на очитъ. Не пушете!

БЕЛЕЖКИ. — Трѣвн. християнско православно братство; Айтоското
Християнско Братство; Ломското Християнско Братство; Новитъ
издания; Въ Самоковъ; Скрѣбно извѣстие.

„Яви Му се ангелъ отъ небето и Го укрепяваше“ (Лук. 22, 43)

ХРИСТИЯНКА

СПИСАНИЕ ЗА ХРИСТИЯНСКОТО СЕМЕЙСТВО

Какво трѣбва да четемъ.

Въ литературата се повтаря същото нѣщо, каквото и въ живота. На кждето и да се обърнемъ, натъкваме се на маса непоправими хора, — името имъ е легионъ, — навсѣкжде гъмжатъ и всичко пълнятъ, — сжщински лѣтни мухи.

Ето защо има и толкова много лоши книги, такова необикновено плодородие на литературни плѣвели, които заглушаватъ доброто зърно. Такива книги крадатъ на хората времето, паритѣ, вниманието, които трѣбва въ сегашно време да се употрѣбаватъ за отбрани произведения и честни задачи.

Лошитѣ книги сж не само безполезни, но сж и много вредни. Деветъ десети отъ сегашната литература се публикува само за това, за да измъкне отъ джеба на довърчивата публика нѣкой и другъ левъ повече. Заради това именно авторитѣ, издателитѣ и печатаритѣ умишлено удебеляватъ книгитѣ.

Още по-вредна нагла и безсвѣстна измама вършатъ сензационнитѣ писачи, които, само и само, за да събератъ повече грошове отъ свята работа, извращаватъ вкуса, развращаватъ ума и сърдцето и уни-

щожаватъ истинската култура у човѣка.

Въ противесъ на тая пагуба нужно е да отвикваме да четемъ, т. е., изразявайки се съ други думи, не трѣбва да четемъ книги, които се пишатъ само, за да занимаватъ общественото внимание и да произведатъ шумъ. Трѣбва, просто казано, да отбѣгваме всички издания, първата година отъ сжществуването на които ще бжде и последня тѣхна година.

Впрочемъ, не може да не отбележимъ, че който пише за глупцитѣ, той всѣкога ще намѣри голѣмъ кръгъ читатели. Но човѣчеството трѣбва да употрѣбява своето кратко и бързо течеще сжществуание за запознаване съ първокласнитѣ майстори отъ всички вѣкове и народи, съ гениалнитѣ художници, издигащи се, като високи кули, надъ масата съ имената си, увѣнчани съ безсмъртни слова. Само писателитѣ отъ тоя родъ сж способни да даватъ образование и поука.

Никой отъ насъ нѣма да остане съ малко лоши книги прочетени и, напротивъ, никой нѣма да успѣе да прочете много добри книги. Лошитѣ

книги сж нравствена отрова, затжпяваща ума.

Тъй като презъ всички времена тълпата упорито чете не добритъ книги, а само най-новитъ произведения на съвремената литература, сегашнитъ

писатели се въртятъ въ тѣсенъ кръгъ на едни и сжщи повторени идеи, всички твърдятъ едно и сжщо, и нашиятъ вѣкъ не излиза отъ собствена си калъ.

Шопенхауеръ

Книжна сметъ

Презвитеръ Кириакъ, който служилъ въ Каламонската Лавра, намираща се близо до р. Йорданъ, разказва за себе си:

„Видѣхъ на сънъ една жена съ благоговѣйно лице, облечена въ багренца. Съ нея имаше двама мъже.

И тримата стояха около моята келия. Въ жената азъ узнахъ Пресв. Богородица, а въ нейнитъ спжтници — Иоана Кръстителя и Еван. Иоана.

Радвайки се на такова посещение, азъ се хвърлихъ въ нозетѣ на Ходатайката свѣтовна и започнахъ да я моля да влѣзе въ моята келия и тукъ да направи молитва за мене къмъ Бога.

Тя не се съгласи. Когато азъ непреставяхъ съ еълзи да я моля, тя ми каза: „Въ келията си ти държишъ моя врагъ. Какъ искашъ да влѣза въ нея?“

Следъ тия думи тя се отдалечи, и видението се свърши.

Кагато се събудихъ отъ сънъ, азъ почнахъ да скърбя и да мисля: Кой въ моята келия може да бжде врагъ на Пресв. Богородица? Себе си азъ ненамирахъ въ нищо виноватъ противъ нея, а другиго никого нѣмаше. Отдавайки се дълго врѣме на скърбъ, най-послѣ намислихъ да се развлека съ четене на книгитѣ, които имахъ у

себе си. Въ края на една отъ тѣхъ намѣрихъ едно поучение отъ еретика Нестория, който е осжденъ на третия вселенски съборъ, за гдѣто нарекълъ Пресв. Дева не Богородица, а Христородица, като твърдилъ, че ужъ отъ нея се родилъ простъ човѣкъ, а не и Богъ въ плтъ.

Само тогава азъ разбрахъ, кой въ моята келия е билъ врагъ на Пресв. Богородица.

„Изхвърляйте отъ своитъ кжци сметъта“, завършва своята речъ Кириакъ.

Изхвърляйте, повтаряме и ние. *Опаснитъ, срамно-калнитъ книги и карти не трѣбва да се държатъ въ кжци: тѣ отравятъ, ако не васъ, вашитъ деца.*

Единъ ученъ взель отъ шкафа една книга. Когато той я отворилъ, оттамъ искочила малка змия, която го ухапала смъртоносно.

Случайно или не, тая книга била една отъ най-богохулнитъ книги на единъ кощунственикъ отъ 18 вѣкъ.

Тоя случай самъ по себе е и символичень.

Страницитѣ на богохулнитъ книги сж отровни и безъ нужда не трѣбва даже да се държатъ въ кжци. Не трѣбва още повече, за-

щото тѣ neodържимо влекатъ къмъ себе си.

На масата въ една кѣща азъ видѣхъ една безбожническа книга и два албума съ най-безобразни картини.

Наблюдавахъ посетителитѣ, какъ тѣ съ отвращение разглеждаха картинитѣ, ала, следъ малко, все пакъ се повърнаха да гледатъ най-срамнитѣ отъ тѣхъ.

Такава е силата на злото.

Тамъ ли е мѣстото на тия безсрамни картини и книги, гдето сж иконитѣ, гдето сж нашитѣ деца? Стига детето само единъ пжтъ да ги зарне, и чистотата на неговата душа да угасне.

Изхвърляйте сметѣта, ако искате да бждите съ Господа!

Къмъ днешната християнка.

О, виждашъ ли, сестро, дѣлата на ада?
О, виждашъ ли днеска свѣта какъ пропада?
О, виждашъ ли злото? какъ то завладѣва. . .
Какъ кърви пролива, какъ сълзи създава! . .

Но живъ е Богъ, живъ е, всесиленъ всевѣчно!
Спасение иде и не е далечно!
Ваалтъ ще падне — Христось ще царува!
Всемирень се повикъ за Бога вechъ чува.

О, има, пакъ има отъ злото спасене —
Отъ туй всесвѣтовно и адско течене:
Демонътъ прелѣсти Адама чрезъ Ева,
Но Богъ ни спасява чрезъ чистата Дева.

Жената! Жената узна и донесе
Весьта на мжете, Христось че възкресе!
Жената християнка и днесъ на земята
Отъ Бога се праща съсъ мисия свята.

Богъ я осѣнява съ небесно сияне —
Съсъ хубость нетленна, съ любовь, състрадане,
Да радва мжда си катъ вѣрна другарка,
Любима, честита дома господарка;

Да пази съ нежность зародиша първи
На рода човѣшки — семейството свято
Отъ всѣко нечесте, страдания, кърви,
Да ражда потомство честито, благато.

Запѣй ни, о сестро, за миръ на земята!
Запѣй ни за всичко, що трогва сърцето,
За всичко, що радва и топли душата,
За всичко, що води човѣка въ небето:

Свещ. Ив. п. Михайловъ

Християнинъ ли си ти?

На тоя въпросъ мохамеданинътъ, буддистътъ, еврейнътъ, разбира се, ще отговорятъ: не, ние не сме християни. Но могатъ ли утвърдително да отговорятъ и мнозина отъ ония, които носятъ името християни, които наричатъ себе си християни? За да се отговори положително на тоя въпросъ, трѣбва да се знае, кой може да се нарича християнинъ, какви сж признацитѣ на християнина. Въ книгата „Деянїя Апостолски“ ние четемъ: „Цѣла година тѣ се събираха въ църква и научиха голѣмо множество. И ученицитѣ въ Антиохия за пръвъ пжтъ почнаха да се наричатъ християни. (Дечн, XV, 25). Значи, ученикътъ Христовъ се нарича християнинъ. А какви качества трѣбва човѣкъ да има, за да бжде ученикъ на Христа, да се нарича християнинъ?

1. Християнинъ е оня, който е повървалъ въ Христа, обърналъ се е къмъ Него и се е разкаялъ въ грѣховетъ си.

„Да не се смущава сърдцето ви; вѣрвайте въ Бога и въ Мене вѣрвайте (Иоан XIV, 1), тѣй казва Учителътъ, и така трѣбва да постъпва ученикътъ: той трѣбва прѣди всичко да вѣрва въ своя учитель. Като повѣрва, ученикътъ трѣбва да се обърне къмъ учителя, тѣй като Той казва: Който не е съ Мене, той е противъ Мене, и който не събира съ Мене, той разпилява“ (Мат. XII, 30), По натакъ Учителътъ говори: „покайте се и вѣрвайте въ Евангелието“ (Марк. I, 15).

Слѣдователно, обръщението е съединено съ покаянието. Тѣй говори и ап. Павелъ въ речта си

предъ царь Агрипа, а именно, че той проповѣдвалъ, за да се *покаятъ* и обърнатъ къмъ Бога, като вършатъ достойни за покаяние дѣла жителитѣ на Дамаскъ и Иерусалимъ (Деян. XXVI, 20).

Разбира се, тукъ се има предъ видъ истинско покаяние, не на думи само, но на дѣло. Човѣкъ трѣбва да остави дѣлата, които произвеждатъ смъртъ; той трѣбва да промѣни своя животъ и своето сърдце: ума, чувството и волята си трѣбва да обърне къмъ Учителя; да премине отъ зли дѣла къмъ добри, да погребе по-раншия грѣховенъ животъ и да започне новъ животъ въ Христа. Ап. Павелъ самъ представлява най-добъръ примѣръ на такова покаяние и обръщение, защото отъ гонителъ на Христовата църква, горделивъ фарисей, той става ревностенъ служителъ на Христа, служи само на Господа, като забравя грѣха и свѣтовнитѣ съблазни.

Кажи, читателю, изпитвалъ ли си ти такова покаяние и обръщение? Ако не си, *ти далечъ още не си християнинъ.*

2. Християнинъ е оня, който обича всички хора и даже се моли за враговетъ.

„Нова заповѣдъ ви давамъ, да любите единъ другиго Както Азъ ви възлюбихъ, тѣй и вие да любите единъ други. По това всички ще ви узнаятъ, че вие сте Мои ученици, ако имате любовъ помежду си (Иоан. XIII, 34). И тѣй ученицитѣ на Христа се узнаватъ по своята взаимна любовъ. Любовта, това е основата на християнството, защото самъ Богъ е любовъ. Ап. Иоанъ говори: „Въз-

любени! Нека любимъ единъ други, тъй като любовта е отъ Бога и знае Бога. Който не люби, той не е позналъ Бога, защото Богъ е любовъ. Бога никои никога не е видѣлъ. Ако ние любимъ единъ други, Богъ пребивава въ насъ и Неговата любовъ свършена е въ насъ (Иоан. IV, 7—8, 12)“. „Който казва, че е въ свѣтлина, а пъкъ мрази брата си, той е лъжець; защото който не люби брата си, когото вижда, какъ може да люби Бога, когото не вижда? (1 Иоан. IV, 20)“. „Ако говоря съ човѣшки или ангелски езици, а любовъ нѣмамъ, азъ съмъ медъ, що звънти и кимвалъ, що дрънка. Ако азъ имамъ даръ на пророчество, и зная всички тайни и имамъ всѣкакво знание и вѣра, така че мога гори да премѣствамъ, а нѣмамъ любовъ, — азъ съмъ нищо. И ако азъ раздамъ цѣлия си имотъ и отдамъ тѣлото си на изгаряне, а нѣмамъ любовъ, — нѣмамъ никаква полза отъ това“, говори ап. Павелъ (1 Корин. XIII, 1 - 3).

И тъй, читателю, имашъ ли любовъ къмъ всички хора, молишъ ли се за враговетъ си и прощавашъ ли прегрѣшенията имъ противъ тебе? Ако не — *ти още не си християнинъ*.

3. *Християнинъ е оня, който живее не по плътъ, а по духъ*. Христосъ проповѣдва Царството Божие. Той говори: „Търсете първо Царството Божие и неговата правда и всичко друго ще ви се даде (Какво да ядемъ, какво да приемъ, или съ какво да се облечемъ) (Мат. VI, 33) — „Царството Божие не е храна и питие, но праведность, миръ и радость въ св. Духъ“. И апостолътъ казва: „който живѣе по плътъ, мисли за

плътското, а който живѣе по духъ — за духовното (Римлян. VIII, 5). Поради това ония, които живѣятъ по плътъ, не могатъ да угодятъ на Бога. Но вие не живѣете по плътъ, а по духъ, стига само Духъ Божии да живѣе въ васъ. А ако нѣкой нѣма Христовия духъ, той не е неговъ“ (Рим. VIII, 9). Нѣмайки у себе си Духа, ние даже не можемъ и правилно да се молимъ: „защото ние не знаемъ за какво да се молимъ, както трѣбва, но самъ Духъ ходатайствува за насъ съ неизказани въздишки (Римл. VIII, 26).

Читателю, чувствувашъ ли, че си роденъ отъ Духа, че имашъ у себе си Духа и че живѣеш не по плътъ? Ако не, *ти още си Неговъ*.

4. *Християнинътъ е готовъ да търпи страдание за Христа и Неговата истина*.

Христосъ е предвидѣлъ, че свѣтътъ въ своето зло ще бжде противъ Неговото учение, че свѣтътъ ще бжде спокоенъ само тогавъ, когато учението Му бжде само на дума, а не въ сърдцето човѣшко. Ученицитъ на Христа прокарватъ учението Му въ живота, а свѣтътъ възстава противъ тѣхъ. Поради това Христосъ казва: „Ако мене гониха, и васъ ще гонятъ (Иоанъ XV, 20)“. А апостолътъ говори слѣдното: „Възлюбени, не странете като отъ нѣщо чудно отъ огненото изкушение, изпращано ви за испытание, напротивъ радвайте се за гдето съ това вие имате общение въ страданията на Христа, та да се възрадвате премного и когато се яви Неговата слава. Блажени сте, ако ви позорятъ за Христовото име, защото Духа на славата и на Бога почи-

ва върху васъ; отъ къмъ тѣхъ се хули, а отъ къмъ васъ се прославя. Стига само никой отъ васъ да не страда като убиецъ, или крадецъ, или злодѣецъ, или като такъвъ, който се мѣси въ чужди работи. Но ако страда нѣкой като християнинъ, да се не срамува, а нека слави Бога съ това имѣ (I Петр. IV, 12 — 16).

Готовъ ли си, читателю, да страдашъ за името Христово? Ако не, още много нѣщо не ти стига, за да се наричашъ християнинъ.

И тъй, това сж признацитѣ на християнството. Ако ти имашъ всички тия качества, ти си щастливъ и справедливо се наричашъ християнинъ. Ако не — не се отчайвай. Ти можешъ въ всѣки мигъ да бждешъ християнинъ. Обърни се къмъ Господя, покай се и върши дѣла, достойни на покаяние.

По-скоро се възраждай отъ вода и духъ, „Защото“, както казва И. Христовъ: „който не се роди отъ вода и духъ, нѣма да види царството Божие“ (Иоан. III, 3).

Сестра Августа.

На сестритѣ на „Бѣлия кръстъ“

Поздравъ вамъ, девиси смѣли!
Вестъ сте Вий за новий день!
Катъ забрадкитѣ ви бѣли
Чистъ е ваший зовъ свещень.

*

О, сестри, на „Кръста Бѣли“, —
Свѣтли звѣзди въ тъмна нощъ,
Видѣхъ подвига Ви смѣли, —
Видѣхъ вашта свята мощъ.

*

Вий апостоли сте нови,
Нова струя въ родний клиръ;
Благовестници Христови
За святъ животъ и за миръ.

*

Сѣкашъ гласа на Пророка
Носѣше се въ вашта речъ:
„Гибель носи ви порока,
Гибель, огнь, кърви, мечъ!“

*

Видѣхъ сълзи, топли, святи. . .
Вашта речъ ги породи;
Тя пробуди духъ крилати,
Вѣра въ нашитѣ гърди.

*

Поздравъ вамъ, девиси „бѣли“,
Бога моля съ зовъ свещень:
Все тѣй бодри, чисти, смѣли
Да ви пази нощъ и день.

О, всепѣтая Мати.

Мелод. въ 1 гласъ. Трио 1-во.

отъ М. Березовски.

О, все - пѣ - та - я Ма - ти, о, все - пѣ - та - я Ма - ти,

о, все - пѣ - та - я Ма - ти! О, все - пѣ - та - я Ма - ти, о, все -

Хоръ поетъ 1-го трио

пѣ - та - я Ма - ти! Рожда - я всѣхъ - свя - тыхъ свя - тый - ше - е сло - во

1 край 2 край

Поетъ 2-го трио

2. Ны - нѣ - шне - е при - ем - ши при - но - ше - ні - е. е

1 край 2 край

Поетъ 1-го трио

3. О - гь - вся - кі - я из - ба - ви на - па - сти - вѣхъ. вѣхъ.

1 край 2 край

Поетъ 2-го трио

4. И бу - ду - щі - я из - ми - му - ки о те - бѣ во - пи - ю - щихъ.

1 край

2 край

щихъ. Ал - ли - луй - я, ал - ли - луй - я, ал - ли - луй - я.

Сестра Василева.

Помня една изъ „магдалинитъ“, която много бѣше грѣшила и много бѣше любила. Тя сега е въ Божиитѣ обители. Лицемѣритѣ хора, не ѝ простиха миналитѣ грѣхове макаръ тя стократно и да бѣше ги изкупила. Хората я погубиха.

— Съвсемъ просто, сухо, болнаво, малко лице . . . Малка главичка върху тънка шия, хлътнали, слаби гърди . . . Хилава . . . Вървежъ неувѣренъ . . . Ржце — безсилни, страшно изтънѣли . . . Предъ Васъ е сестра Василева. Сждейки по нейното посърнало лице, струва ти се, че сестрата е съвсемъ изнурена, на угасване . . . Трудно тя се движеше, — трудно даже гледаше . . . Съ мжка дишаше.

— Сестро, вашитѣ гърди трѣба да сж слаби?

— Не. Само често ме боли . . . Но нищо . . . Ноце сжцо и дишането ми като че ли се спира . . . Па и сърдцето . . .

— Какво сърдцето?

— Вие ще почнете да се смѣете, ако ви кажа . . . Но все ми е равно . . . Струва ми се, че сърдцето ми не е споредъ моята голѣмина, твърдѣ е голѣмо . . . Като започне да тупти въ гърдитѣ ми, като че дробѣтъ го съвсемъ нѣма . . . Въ цѣлитѣ гърди сѣ кашъ е само то.

Ние тѣй я и нарекохме — жената съ голѣмото сърдце.

А сърдцето ѝ действително бѣше голѣмо . . . Презъ това време започна войната съ Турция. (1877 г.) Сестра Василева отиде съ войската за милосърдна сестра. Всички се чудѣха съ нея.

— Откъде се взема у васъ такава сила? . . . Тѣй сте слаби, а пѣкъ работите за трима. — казваха ѝ войницитѣ.

— Съвсемъ не съмъ слаба . . . Тукъ пѣкъ толкова работа и нѣма. Дотолкова сили имамъ . . . Всѣка ржка тукъ е подъ смѣтка . . . и азъ сжцо . . . ще бжда полезна . . . ще се старая.

Започна се боя при Плъвненъ, Отъ върха „св. Никола“ гърмѣха Шипченскитѣ молнии.

За сестра Василева азъ почти бѣхъ забравилъ. Лежането въ калѣта, дългитѣ ноци подъ дъжда, уморителнитѣ походи, полугладни, загубитѣ не отъ огънь, а отъ безпримѣрната неуредица и, ний-послѣ, неотразимия, ненаситния и всички преследващия тифозъ . . . Всичко се бѣ забъркало . . . За сестра Василева ли ще мисля! . . .

Настанаха северни дни. Отдавна не сме виждали нито едно кжтче гълъбово небе. Тъмни облаци бавно плуватъ отъ северъ къмъ югъ . . . Подъ нозетѣ калъ, отгоре дъждъ . . . Землянкитѣ ни се струваха, че сж дворци, парче суха земя за ношуване — царски разкошъ . . . Днесъ е сжщото. ксето бѣше вчера, утре — сжщото, което е днесъ . . . Пиехме омърсената вода, ядѣхме угризки . . . По пжтя сж разѣяни подути конски трупове . . .

Ламтимъ за слънце, свѣтлина, топлина! . . .

Въ единъ такъвъ день при насъ се върнаха отъ болницитѣ нѣколко ранени, които по чудо оздравѣли средъ царството на тифоза . . . Започнаха се разпитвания . . . За когото и да полюбопитствуващъ

— се единъ отговоръ: умрѣ, изпратенъ е въ Росия полумъртавъ . . . За сестра Василева азъ се страхувахъ и да попитамъ. Какъ може тя, болната, слабата, малката, съ нейната кашлица, съ нейното хрипово дишане, съ нейнитѣ слаби нозе и нейнитѣ болни гърди да издържи тоя адъ, въ който гинѣха хиляди силини . . . Навѣрно отдавна тия слаби костеливи рѣце на кръсть сж сложени върху нейнитѣ гърди, заела часть отъ голѣмия за нея гробъ и се е изгубила далечъ — далечъ, подъ влажната земя на чуждия за нея край . . . Сега тя лежи и вече не тупти съ поздравъ и ласки къмъ чуждото страдание голѣмото сърдце на малката жена . . . Успокоило се е . . . За винаги е замлѣкнало то, за което нѣмаше отидихъ . . .

Даже не ми се искаше да питамъ за нея . . . Но . . . машинално казахъ само :

— Господа, нѣкой не познава ли сестра Василева ? . . .

— Ангела Божи? Какъ да я непознаваме . . . , мженица! И лицето на офицера се озари съ такава благодатна свѣтлина, че на всички ни сѣкащъ стана по-топло въ тая студена землянка.

— Отдавна ли умрѣ ?

— Кой ?

— Тя, сестра Василева ? . . .

— Защо да е умрѣла ? . . .

запита ме съ очудване разказвача.

— Нима е жива ?

— Преди три дни се сбогувахъ съ нея. Чудно създание! Колкото наоколо е по-лошо, колкото е по-трудно, толкова повече тя има сили. Чудишъ се, откъде се взематъ сили у нея, слабата. По-силно вѣтърътъ ще духне и може да я отнесе. Но не! Наоколо сестритѣ изкапаха, а тя устоя до днесъ.

Всичкитѣ другарки отъ общината и: едни умрѣха, други боледуваха, а тя още се крепи. Наистина, произвежда впечатление, като че е предъ самата смъртъ . . . А пъкъ въ сжщностъ, кой работи повече отъ нея? Санитаритѣ се повърнаха. Здравеняци войници се разболѣха и не могатъ да се оправятъ. Едва петима отъ тѣхъ могатъ една Василева да направятъ! . . . Кога тя почива — не зная. Азъ не съмъ я виждалъ да почива.

Другитѣ сжщо почнаха да разправятъ за сестра Василева . . .

Донесоха въ болницата раненъ войникъ. Билъ по-рано офицеръ, назначили го за касиеръ. Оти, шель въ окръжния градъ за нѣщо. Тамъ разпилѣлъ полковитѣ суми. Дали го подъ сждъ. Изходатайствували му наказание — понижение на простъ войникъ. Офицеритѣ неможаха да го търпятъ. Войницитѣ не го считаха за свой. Той първи влизаше въ огъня и последенъ излизаше отъ боя . . . Постоянно бѣше мраченъ, замисленъ . . . Ясно бѣше, че самъ още не бѣ изживѣлъ миналото . . . Мжка имаше въ гърдитѣ му, като отъ голѣма неизцѣрима рана . . . Получаваше писма отъ своята годеница — повръщаше ги неразпечатани.

— Защо правишъ тъй? Съжалилъ го единъ ротенъ.

— Не заслужавамъ!

— Та тя ви обича.

— Не трѣбва да ме обича . . . Не заслужавамъ . . .

Напоследъкъ съвсемъ се отчая. Почна безъ смисълъ предъ всѣки куршумъ да се изпречва, а куршумитѣ го щадѣха.

— Смъртъта си очаквал Казваха за него войницитѣ. Сърдцето му е въ отчаяние, и той я очаква.

Търсят доброволци за трудни задачи — той навсѣкжде . . . Предъ турскитѣ аванпости минава, невредимъ се завръща . . . Единъ пжтъ нашитѣ окопи бѣха приближени на четиридесетъ крачки отъ турскитѣ. Той седна на насипа и прострѣ крака. Отначало турцитѣ се очудиха, а следъ това дадоха залпъ и го свалиха. Издигнаха го — смѣе се . . . „Сега, казва, навѣрно . . . два куршума се заби-ха“ . . . Докторътъ го прегледа..

— Кажете наистина, кога ще умра?

— Следъ две недѣли.

— Благодаря ви . . .

Отново се получи писмо въ болницата. Сега почна да го чете. „На мрътвия е позволено. казва, а азъ съмъ вече мъртавъ“. Минаваше Василева. Вижда, че войникътъ плаче. Седна при него, сложи ръка на главата му и почна да говори. Съмо предъ нея едната той почна да откровеничи. Сама тя плака. Отъ тогава тя изключително съ него се залови. Докторътъ ѝ казваше:

— „Занимай се съ оная, тоя все рано ще умре . . .

— Богъ не казва, кой ще умре, и кой не . . .

— А защо именно къмъ него имашъ такова внимание?

— Затова, че той е нещастень.. Другитѣ иматъ само рани . . . тѣлото ги боли, а у тоя цѣлата негова душа се е измъчила . . . сърцето му въ кърви е облѣно . . . нему повече отъ всѣки други е нужна ласка . . .

Единъ младъ офицеръ ѝ казва: „та дяволъ го е взелъ, той е крадецъ“. Цѣла побледнѣ . . .

— А в-е въ душата му погледнахте ли? . . . Видѣхте ли, какъ той е плакалъ и се каялъ . . . Нап

разно ли смъртта е търсилъ? Не само не е крадецъ той, не е и престѣпникъ, а е нещастникъ. . . Вие искате да бждете по-голъми отъ Бога . . . Богъ милва, а вие осждате. Леко му било нали . . . писмата обратно да изпраща, при вързаността на обичната си годеница да отблъсва! . . . А когато билъ въ затвора — той малко пренесълъ на ли. . . Да видимъ и вие какъ ще свършите. . .

Отъ очитѣ ѝ едри сълзи капѣха, устнитѣ ѝ треперѣха. . . Оскърбена е . . . като че за нея се отнася въпроса.

— Нека всѣкой погледне назадъ . . . У всѣкиго има . . .

— Да, у всѣкиго. . .

— Щомъ вие сте чисти и безгрѣшни, разкажете тогава всѣка ваша мисль, всѣко желание, разкажете гласно, предъ всички, хаде . . . Неговитѣ сълзи, сж горещи сълзи. . . Такива сълзи могатъ ка мъкъ да изгорятъ, а вашитѣ сърца не се трогнаха. . . Азъ се приближихъ къмъ него съ ласки, а той отначало ме посрѣщна като врагъ. . . Спомнете си за Бога. . .

— Богъ може да прощава, но хората не трѣбаа. . .

— По строги отъ Бога искате да бждете! . . . А азъ за тогава по вече отъ всички милѣя . . .

И тя се залови день и ноцъ съ него, безъ да ее отдѣля. . . Отъ постоянното ѝ вълнение даже руменецъ на лицето ѝ се появи. „Ще умрете“, ѝ казваха. „Какво си мислите, не само нѣма да умра, но още и него спасихъ и то не само физически“. . . Извадиха му коршума изъ подъ гърба. Тя го изнасяше, пазеше, като майка дѣтето си. Слѣдъ това ни заставяше да се приближимъ къмъ него и да го обикнемъ. . . Нравствено го издиг-

на, душата му спаси... Ето каква е сестра Василева. Единъ докторъ, като изпращаше въпросния въ Русия, обърна се къмъ Василева и ѝ каза: „азъ мислѣхъ, че нѣма вече чудеса, ... а вие направихте чудо!...“ Войниците се молятъ за нея... Колко пжти се е случвало, — охване отъ болки се разнася изъ болницата. Влиза тя, обръщатъ къмъ нея глава съ разпалени отъ мъжа очи и изеднашъ млькватъ... Само едно виждане на тоя Божи ангель, ставаше имъ по леко... Единъ пжтъ нѣмаше свещеникъ, а единъ войникъ умираше. Потърси сестра Василева. „Изповѣдай ме“, каза ѝ...

— Азъ не смѣя... не мога...

— Ти си повече отъ свещеникъ Ти си света... ти ще простишъ, и Богъ ще прости.

Тя го изслуша и му прости,

— Защо да го оставя така, съ тежко сърце да умре!.. По добре грѣхътъ да бжде мой...

Следъ две недѣли есенята стана наистина ужасна.

Нозетъ потъваха въ лепкава маса, откъдѣто трудно можеше човѣкъ да ги извади, безъ да остави тамъ ботушитѣ. А ако ги извади, по десетъ кила калъ висѣше по тѣхъ. Цѣли дни гъсти мъгли лежахъ върху голитѣ и мокри полета, смѣнявайки се само съ студена роса дъждъ, който остриятъ вѣтъръ плескаше въ лицата на пжтниците, като че нарочно ги гонѣше по пжтя... Ние рѣшихме да посетимъ нѣкои отъ другаритѣ, и се отправихме въ една далечна болница. Меки постелки; топли одеяла, прекрасна кухня, всевъзможни приспособления, — всичко това имаше въ оная болница, които бѣха на лично мѣсто. Тамъ,

където ние отидохме, войницитѣ лежахъ въ калѣта върху измокренитѣ постелки, отъ слама, покрити съ своитѣ сиви шинели, тѣй че изъ подъ тѣхъ се подаваха голи крака... Студено бѣше въ палаткитѣ... Желѣзната печка, поставена на срѣдата, даваше твърде малко топлина. Капѣше отгоре, локви имаше отдолу. Минаващитѣ изъ болницата сестри, санитарии и лѣкари цапахъ съ ботушитѣ направо изъ тия локви, тѣй като нѣмаше сухо мѣсто, а капки отъ черната лепкава калъ хвъркаха по лицата на болнитѣ... Тукъ бѣше царството на тифоза...

Миришеше на тифозъ, дишаше се тифозъ, гледаше се прѣзъ тифознитѣ изпарения, чувахъ се бълнуванието на тифознитѣ болни... Остра, кисела миризма, пълна съ нѣкаква тънка отрова, се промѣкваше въ бѣлия дробъ. Струваше ти се, че тукъ нито единъ часъ може да се мине, безнаказано да се прекара. Докторитѣ бързо преминаваха, санитаритѣ избѣгваха отъ това тифозно царство... Отъ тукъ имаше само единъ пжтъ — къмъ гроба, и гробътъ далечъ не бѣше поужасенъ, особено въ такива вечери, като тая, когато ние посетихме сестра Василева.

Сестра Василева бѣше още пободра... Много нейни другарки вече лежахъ въ влажнитѣ гробове, други умираха изъ болницитѣ, а трети едвамъ поправяха здравето си въ Русия, изпратени въ своитѣ семейства. Василева оцѣлѣ... оцѣлѣ и не се измори. Нищо не може да убие нейнитѣ сили. Смѣйки се, тя казваше:

— Азъ ще издържа до самия край. А следъ това, щомъ войната се свърши, и азъ ще свърша...

Тя като че бѣше възбудена отъ приемъ на силно действащи средства. Очитѣ ѝ сияеха отъ оживление, ржцетѣ ѝ непрестанно работѣха ту около единъ, ту около други боленъ... Надъ единъ се грижи, друго разпитва...

— Ти си ангелъ Божи, света наша гължбица!... поздравлявахъ я отвсѣкжде. Тукъ само на нея имаха вѣра, само при нейното появяване млѣквахъ...

Унася се и бълнува нѣкой въ висока температура боленъ. Цѣлъ е въ огънь. Възпаленитѣ му очи сж пълни съ кръвь. Презъ жбитѣ зловонна пѣна тече... Сипкаво изкрѣсва нѣщо... Василева се вслушва въ него.

— Мили, болниче мой... Страшно ти е болно... слага ржка на главата му, сѣда въ калъта до него. — Успокой се, мили, помълчи, полежи, скжпи. Има ли нѣщо леко на тоя свѣтъ, мой мили! Олава го за рамото и почва да го люлѣе като дете.

Очитѣ на болния губятъ своя остъръ погледъ, гаснатъ... Виковетѣ ставатъ по-тихи и по-тихи. Прививашето се тѣло се изправя... по-леко почва да диша...

— Е, сега, по ти е добре, бедни мой? — тихо му казва тя на ухото. И тия нейни думи проникватъ чакъ до самото му сърдце, тѣй като той вече съзнателно почва да гледа на нея... Паметътъ се възвръща... Олава нейната ржка...

— Милосърдни ангеле! говорятъ следъ нея болнитѣ. И действително, сжщо като ангелъ тя минава презъ тия палатки, сѣйки миръ и спокойствие, облекчавайки страданията, отзовавайки се на всѣка молба, сърдечно отзовавайки се... Болниятъ едвамъ го-

вори, едвамъ се чува. А нейниятъ слухъ тѣй е привикналь, че и най-слабия гласъ лови.

— Какво искашъ, мили, какво?

— Вода... горя... вода!... стене едва чуващъ се умиращъ.

— Ей сегичка... Взема чашата — тажъ водата бѣше сжщо заразена отъ тифозъ: съ капкитѣ, които падаха отгоре въ водата тифозътъ проникваше и въ нея. Струваше се, че тия капки се стѣстваха отъ тифознитѣ изпарения. И безъ да гледа на виялицата, на дъжда, които биятъ въ лицето ѝ, на вѣтѣра, който иска да я свали, тича къмъ кладенеца...

Дойде друга сестра. Василева ни поведе къмъ квартирата си...

Ето тукъ съмъ пкъкъ азъ... Жгълъ въ палатката. Снопъ слама подъ главата, сивъ нѣкакъвъ парцалъ хвърленъ върху сламата на земята...

— Нѣмате нито одеяло, нито възглавница...

— И одеялото и възглавницата даде на болнитѣ, отговаря докторътъ. Донесоха ѝ носилка, въ каквато носятъ раненитѣ. И нея отнесе въ палатката. Единъ умиращъ настани на нея. Сама въ калъта спи... Единъ пжтъ дойдохъ при нея. Бѣше студено. Нѣмаше съ какво да се покрие: всичко, каквото имаше, занесла бѣше тамъ. Седеше и трепереше, а ржцетѣ си надъ фенера грѣше... Каква натура? Нѣколко пжти я хващаше тифозъ. Влиза — главата ѝ се върти, боледува, нозетѣ ѝ не държатъ... Още малко и щѣ легне. Но не. Ще я повикатъ при болнитѣ — всичко като ли че съ единъ замахъ се сменя... Отново бодро, неуморима...

Единъ пжтъ имаше нѣколцина умиращи отъ силно заразителна болестъ. Всички болни отъ нея отнесоха въ една землянка . . . Тамъ бѣше въздухътъ такъвъ, че докторитѣ стояха задъ вратата и съ носъ, обърнатъ на внѣ, разпитваха болнитѣ. Така щѣха нещастнитѣ и да си умратъ безъ помощъ и ласки, ако не бѣше дошла сестра Василева.

Тя ги напжтствуваше, облегчаваше последнитѣ имъ минути . . .

Единъ отъ тѣхъ умре, безъ да пустне нейнитѣ ржцѣ . . . Тѣй се бѣше вдървилъ, отпослѣ едвамъ освободили тоя ангелъ Божи . . .

— Силата е въ сърцето . . . казваше тя. Азъ не съмъ образувана, съ благороднитѣ не мога да се отнасямъ, а войниците добре

ме разбиратъ . . . Повече не ми трѣбва . . . Азъ съмъ щастлива.

Като се връщаме отъ оная болница, слушайки риданието на вѣтра върху мокритѣ поляни, ние неможахме да прогонимъ отъ себе си чудния образъ на тая малка жена съ голѣмо сърдце, която отслабила сърцето и принесла хиляди жертви! Не е ли по-силна отъ насъ тая малка жена съ голѣмото сърдце? . . . Тази Магдалина, у която животътъ разбилъ женската честъ, но немогълъ да ослаби сърцето! Наистина, нашитѣ пѣсници сж тежки, като чукове, гърдитѣ ни издържатъ двадесетгодишенъ затворъ, но на такава работа, каквато е нейната, ние за единъ месецъ би измрѣли.

Немировичъ—Данченко.

Ти си свѣтлината и живота.

Текстъ: Люб. Бобевски.

Музика: Ник. Атанасовъ.

Ти пжтя правъ си, що извожда
Въ миръ, свѣтлина, блаженъ животъ,
Ти стражъ си вѣренъ на сърцето, —
Врата отворена и бродъ . . .

Тозъ, който носи Те въ душа си
И твърдо вѣрва, Боже, въ Тебъ,
Въ живота бранникъ е мжжественъ, —
Той не умира гладенъ, слѣпъ!

Храна Ти давашъ на душа му,
За взора Си му млѣченъ зракъ,
Той вредомъ съ Тебе побѣждава
Порока, злото — смъртни врагъ!

Ти си свѣтлината и живота.

Циклот Л. Голубевски.

Муз.: Н. Ананасов

Тавно

1. Тиле на мѣ трава си, що м-воже да ѿмрѣ
 2. Писра илѣ то но си, мѣ вѣж-ма си мѣ и

мо ме воже да мѣ
 ме вѣж-ма си мѣ

mf

сѣтм-на на-жеи же-воиѣ ѿмрѣ си
 мвр-го вѣр-ва. То-же, ѿ мѣ ѿмрѣ си

сѣтм-на на-жеи же-воиѣ ѿмрѣ си
 мвр-го вѣр-ва. То-же, ѿ мѣ ѿмрѣ си

ѿмрѣ си
 жеи же-воиѣ

вѣрѣ на сѣр-ца ма ѿра-ма ѿмрѣ ѿмрѣ и ѿмрѣ и ѿмрѣ...
 ѿмрѣ на сѣр-ца ма ѿра-ма ѿмрѣ ѿмрѣ и ѿмрѣ и ѿмрѣ...

ѿмрѣ на сѣр-ца ма ѿра-ма ѿмрѣ ѿмрѣ и ѿмрѣ и ѿмрѣ...
 ѿмрѣ на сѣр-ца ма ѿра-ма ѿмрѣ ѿмрѣ и ѿмрѣ и ѿмрѣ...

ѿмрѣ на сѣр-ца ма ѿра-ма ѿмрѣ ѿмрѣ и ѿмрѣ и ѿмрѣ...
 ѿмрѣ на сѣр-ца ма ѿра-ма ѿмрѣ ѿмрѣ и ѿмрѣ и ѿмрѣ...

Велики майки християнки СВ. МАКРИНА

(Продължение)

Привързаността на св. жени.

Съ такива думи и съ своята не-обикновена привързаност към майка си Макрина пазила своето добро намърение. Тя се намирала постоянно при нея и „услугитъ на дъщерята замънили За майката много слугини“. Между майката и дъщерята имало такава обмъна на взаимна помощ, че тѣ допълняли една друга: майката служила на душата на девицата, а послѣдната — на тѣлото на майката, като изпълнявала нужнитѣ служебни задължения“.

Голѣма частъ отъ своето време Макрина посветявала на молитва. Останалото време — на трудъ, приготвяйки храна и сподѣляйки съ майка си всички грижи по възпитанието на семейството, състояще се отъ десетъ деца. „Когато майката била увлечена въ разни грижи (защото бащата вече билъ умрѣлъ), Макрина въ всичко била сътрудница на майката, сподѣляйки нейнитѣ грижи и облекчавайки тежестъта на скърбитѣ ѝ. Подъ ржководството на майката, Макрина пазила непороченъ животъ, като въ очитѣ на майка си постоянно намирала и направление и одобрение, а въ сжщото време съ примърния си животъ била за майка си велико ржководство къмъ любомждрието, и малко по-малко я привличала къмъ невещественя и по съвършенъ животъ.

Възпитателката на великитѣ църковни свѣтила.

Родилия се следъ смъртъта на бащата братъ Пегъръ билъ на-

пълно приетъ отъ Макрина въ свои грижи. Тя го възпитавала до тогава, до като порасѣлъ за *сжицки* научни занятия, къмъ каквито той вече билъ напълно *подготвенъ* отъ нея. А когато майката прилично вече настанила другитѣ сестри, завърналь се отъ своето образование дълго време училия се Василий Велики, другия братъ на Макрина. Оттогава се започнало влиянието на сестрата върху брата, омаянъ отъ своитѣ *блестящи* научни *успѣхи*, мечтаещъ за „светско шестлавие“, за „слава отъ образованието“, за които, по своитѣ голѣми дарби, той ималъ неоспоримо право. За кратко време „бждещиятъ свѣтилникъ на църквата“, подъ влиянието на богомждрата сестра, започналь да чувствува съвършено противното и, намѣсто къмъ научна слава, всички помисли на неговия умъ и влеченията на неговото сърдце се отправили къмъ вѣчната Божествена слава. Подъ влиянието на св. Макрина, св. Василий Велики, „затъмнилъ съ своята слава всички, просияли до тогава съ добродетели“. Въобще, високата самоотвержена личностъ на Макрина имала благотворно нравствено влияние върху цѣлото семейство. Тя духовно поддържала и своята майка, и тѣхната взаимна любовъ много помогнала за усъвършенствуването и на дветѣ отъ сила въ сила.

Отшелничеството.

Когато отгледали, възпитали и настанили всички дѣца — братята,

встѣпили на самостоятеленъ пѣтъ, а сестритѣ се омъжили, — св. Макрина почнала да убеждава майка си да остави своя разкошенъ животъ и обстановка, да освободи робитѣ и да съедини живота си съ живота на девственицитѣ, като се отдалечи отъ свѣта. Робинитѣ, които служили въ дома имъ, се присъединили къмъ своитѣ госпожи, съставили едно общо сестринско семейство и за всички се започналь новъ животъ.

Мѣстото, кждето майката. дъщерята и всички домашни се отдѣлили, се намирало въ Понтийската пустиня (Мала-Азия), на брѣга на рѣката Ириса. То било тѣхно. Близко до него, при основитѣ на планината, покритата съ гъста гора и оросявана съ студени и прозрачни води, по после се заселиль и св. Василий Велики, като сжщо построиль иноческо общежитие.

Тукъ, *въроятно*, ржка за ржка подъ влиянието на взаимна духовна поддржка и високо вжтрешно общение, окриляни отъ племенна любовъ къмъ Бога, съ своитѣ *свѣрхестествени* духовни дарби, работили великитѣ братя и сестри въ полза на св. Църква.

Образцовото братство.

„Такъвъ редъ въ живота си тѣ имали, пише св. Григорий Ниски, такава висота на любомждрие и толкова строгъ начинъ на прекарване времето както дене, така и ноше, че надминава всѣкакво описание“. Тукъ нѣмало никаква разлика въ храната и пиенето, въ килиитѣ, удобствата или други нужди на живота.

Точното изпълнение на устава съотвѣтствувало на ревността, съ която тѣ горѣли. Тѣ могатъ да се сравнятъ съ ония блаженни души

които, като излѣзатъ изъ оковитѣ на тѣлото, лятаъ къмъ небото. Тѣхнитѣ сърца били тѣй очистени отъ всичко земно, че, може да се каже, тѣ живѣяли като ангели. Невъзможно било да се улови у тѣхъ слѣда отъ гнѣвъ, зависть, подозрение или умраза. Тѣ отхвърлили отъ себе си цѣлата свѣтска суета, — желание за отличие, известностъ, блѣсъкъ. Тѣхното наслаждение се състояло въ въздржанието, славата — въ неизвестността, богатството — въ безимотността, силата въ немошъта. Всичко свѣтско тѣ отхвърлили отъ себе си, като прахъ. Всѣка минута тѣ считали за изгубена, ако тя била употребена за нѣщо външно, тлѣнно. Тѣхнитѣ занятия се състояли въ молитвата и пѣнието на псалми, които не се прѣкъсвали, нито дене, нито ноше.

Братътъ сътрудникъ.

Въ началото, при устрояванена иноческото общежитие, сътрудникъ на св. Макрина билъ нейния най-малкъ братъ Петръ. За него, както вече казахме, по-горѣ, тя била всичко: баща, учителъ, възпитателъ, майка, свѣтница въ всѣко добро дѣло. Тя упѣла да го направи такъвъ, че прѣди още да прѣкара дѣтската си възраст, още като отрокъ, въ нежната цвѣтуща възраст, той възнесълъ душата си къмъ високата цѣль на любомждрието. По щестливъ жребий, той ималъ отъ природата способностъ къмъ всѣкакъвъ видъ изкуства, работени съ ржце, и безъ всѣкакво ржководство достигналъ да стане изкуственъ въ много нѣщо, което мнозина за дълго врѣме и съ трудъ научаватъ. Той мразиль занятията съ свѣтскитѣ науки, и носиль въ природата си достатъченъ нас-

тавникъ на всѣко добро учение. Постоянно гледалъ на своята сестра и я ималъ за примѣръ въ всѣко добро. Той достигналъ до такава висока добродетель, че въ последващия си животъ, не билъ по долу отъ Василия Велики по своитѣ добродетели. Въ това време св. Петръ „замѣнялъ всичко за сестрата и майката, като билъ тѣхенъ сътрудникъ“ въ икономическия животъ. Еднажъ, презъ време на голѣмъ гладъ, мнозина, чувайки за неговата благотворителностъ, отвсѣкжде се събрали въ уединението, гдето живѣлъ. Съ взетитѣ отъ него изкустни мѣрки той доставилъ толкова храна на беднитѣ, че пустинята се обърнала на градъ отъ многото идващи“.

Тежкитѣ изпитания.

Като се съвършенствувала все по-вече и по вече въ своя новъ животъ, св. Макрина все повече и повече се издигала надъ всичко земно. Затова лѣкъ ѝ цѣлия ѝ последващъ животъ билъ прекаранъ въ голѣми трудове и изпитания. Ней се паднало да преживѣе скърбитѣ отъ загубитѣ на своитѣ близки не само по кръвъ, но и по духъ. И това тя пренесла съ *неимовѣрно* мъжество. Така напримѣръ, при неочакваното нещастие, което посетило семейството, когато единъ отъ братята на Макрина — *Навкратий*, билъ

донесенъ отъ пустинята въ къщи мъртъвъ наедно съ слугата, — неизвестно отъ кого убити, — колкото и да била поразена отъ смъртта на брата си, Макрина надвила своята мъжа и съ доводи отъ светата вѣра успокоила неутешимата майка. „Нѣмало нито плачове, нито въздишки, нито сълзи или други обични прояви на жестоката мъжа на майката и сестрата. Имало само всичко, което е достойно на жени, посветили себе си на Бога“ . . .

Като достигнала дълбока старостъ и като благословила най-голѣмата си дъщеря — Макрина и най-малкия си синъ — Петра, които стояли отъ дветѣ страни на смъртното ѝ легло, а сжщо и като благословила задочно по имена и всички свои отсъстващи деца, мирно умрѣла майката на Макрина — Емилия. († 375 г.) Особено тежко Макрина преживѣла загубата на своѣ братъ Василия Велики († 379 година), за който скърби цѣлата вселена. Тя, обаче, която се отличавала презъ цѣлия си животъ съ необичайна твърдостъ на духа и несъкрушимостъ на волята и ума, не паднала подъ ударитѣ, които достигали въ онова време не само нея, но и членоветѣ на нейното семейство и нейнитѣ другари въ Христа.

РЕДАКЦИЯТА е особено признателна на мнозина свещеници и сестри, които сж положили усилия и ревностъ еж записали по 40-50 и повече абонати. Тя имъ изказва своята благодарностъ и отъ идната книжка ще почне да съобщава имената имъ.

Най-старият ликъ на Христа.

Въ последната книга на Illustration, както и въ № 4442 на английското списание The Illustrated London News (отъ 7 юни т. г.), сж дадени нѣколко извънредно интересни снимки отъ една рѣдка хртстянска старина, именно, една сребърна чаша, която произхожда отъ първия вѣкъ на християнското лѣтоброение, както и едно кжсо резюме на изучаванията, на които

тя е била предметъ отъ страна на единъ американски ученъ и на закљченията, до които той е дошелъ.

Чашата е била намѣрена презъ 1910 г. въ Антиохия, при копането на единъ кладенецъ, заедно съ други църковни предмети: две сребърни чаши, два кръста и други нѣща, най-новитѣ отъ които не изглеждатъ да сж по-сетнешни

отъ края на VI вѣкъ. Тия скъпоценни предмети сж принадлежали вѣроятно на голѣмата антиохийска базилика, построена отъ Константина презъ 341 г., която на нѣколко пѣти е трѣбвало да скрива своитѣ съкровища, особено презъ четвъртия вѣкъ, въ времето на Юлиана Отстъпника и при нашествията на двамата Хосроевци, отъ сасанидската династия въ Персия, презъ 538 и 611 г.

Най-интересната старина отъ това съкровище е една чаша отъ цизелирано сребро, висока 19 сантиметра и съ 15 см. диаметръ. Следъ като била много внимателно почистена отъ ръждата, тя била изпратена въ Ню Йоркъ, където се намирала и сега. Отъ 1915 година насамъ тя е била изучавана отъ д-ръ Г. А. Айзенъ, членъ на калифорнийската академия на наукитѣ, който написалъ върху нея два тома, излѣзли миналата година въ Ню-Йоркъ (*The Great Chalice of Antioch*).

Безценната стойностъ на тоя златарски предметъ се състои въ това, че той дава най-стария образъ на Христа, дѣло на художникъ съвременикъ на Исуса, чертитѣ на Когото може би е ималъ възможностъ да наблюдава.

Самата чаша е отъ дебелъ сребърень листъ, доста грубо кованъ, но е облечена въ много тънко цизелирано сребро. Столтѣ е отъ масивно сребро, безъ украшения, каквито се срещатъ само отъ първитѣ две столѣтия на римската империя. Чашитѣ, които имаме отъ този видъ сж всички отъ първия вѣкъ. Дъното да чашата е декорирано съ мотиви отъ листа. Шестъ лози съ по две прѣчки се преплитатъ и покриватъ вазата съ

клоноветѣ, листата и гроздетѣ си. Съ тая орнаментация се смѣсватъ символически животни — гълъби, охлювъ, заякъ, пеперуда, скакалецъ и пр. Отгоре обикаля единъ венецъ отъ лотуси. Особно забележителни сж обаче дванадесетъ мѣста, които сж запазени за седящи лица, наредени по шестъ на два реда. Тия лица сж групирани около две централни фигури, едната на предното, другата на задното лице на чашата. Дръ Айзенъ е работилъ дълги години, за да установи кого представляватъ тия образи. По много тълкувания, изучавания и сравнения той твърди, че тия изображения отговарятъ отъ една страна на св. Петръ и св. Павелъ, св. Яковъ старший, св. Юда и св. Андрей, а отъ друга страна — св. Лука, св. Марко, св. Матей, св. Иоанъ и св. Яковъ младший. Дветѣ централни фигури — Христосъ въ два периода на живота Му: въ първата група, въ време на проповѣдитѣ Му, а втората — въ юношеството Му.

Ако тия отождествявания сж вѣрни, трѣбва да се забележи, че нѣколко апостоли не сж били изобразени: Филипъ, Тома, Вартоломей и пр. Отъ друга страна, нито св. Павелъ, нито св. Лука, нито св. Марко сж измежду дванадесетѣ ученици. Що се отнася до Христа, независимо отъ почетното мѣсто, което му е дадено, и отъ начина, по който другитѣ го поздравляватъ, той се познава и по други сигурни признаци. Той седи на престолъ, а отъ дѣсната Му страна стои право едно агне. Надъ главата Му разперва крила гълъбътъ — св. Духъ, а въ венца отъ лотусови цвѣтя има една звезда, напомняща звездата на

вълхвитѣ, която го посочва Рж-цетѣ му сж отворени на кръстѣ. Дѣсната му ржка е прострѣна къмъ едно блюдо, въ което има две риби, седемъ хлѣба и, до колкото може да се познае, единъ житенъ класъ и палмови листа. Подъ краката Му стои единъ орелъ, който символизира може би езическата империя, която християнството побеждава.

Онова, което прави най-силно впечатление, то е че Христосъ тукъ е изобразенъ безъ брада, противно на цѣлата по сетнешна традиция. Отъ другата страна на чашата Исусъ се явява като младо, 12 - 15 годишно момче; въ лѣвата си ржка Той държи книгата на Закона, въ видъ на малко разгънатъ свитѣкъ. Горѣ доле така си представляваме И. суса между книгниците Четиригѣ евангелисти, които Го окръжаватъ Му се покланяятъ.

Д-ръ Айзенъ се е постаралъ съ особена грижа да установи колкото се може по безспоренъ начинъ епохата, отъ която произхожда тая чаша. Стилътъ ѝ е стилътъ на различни вази отъ археологическитѣ колекции, които принадлежатъ всички къмъ първия вѣкъ. Той се среща и въ стенната живопись на Помпей, по стара отъ 79 година сл. Христа, и върху сребърни монети отъ времето на еврейското възстание и обсадата на Иерусалимъ презъ 70 год. Следъ първия вѣкъ, тая форма изчезва напълно. Отъ изводъ на изводъ, американския ученъ е дошелъ до едно твърде смѣло предположение. Споредъ него външната и вътрешната частъ на чашата не сж отъ едно и сжщо време. Щомъ като сж облекли съ скъпа златарска работа една проста сребърна чаша, това значи, че за

тия, които сж направили това тя е имала стойностъ на свещенъ предметъ. Подиръ падането на Иерусалимъ, центръ на християнството на Истока станала Антиохия. Много е вѣроятно, че въ антиохийската катедрална църква сж били събрани много съкровища, пазени въ Иерусалимъ. А какъвъ предметъ сж почитали най-много християнитѣ отъ свещения градъ? Разбира се, чашата, която служила на Христа въ време на Тайната вечеря и която ученицитѣ Му благоговѣйно съхранявали въ споменъ за Учителя. Тая чаша била антиохийската.

Обяснението на д-ръ Айзенъ е много остроумно, но съвсемъ не е положително. Две заключения сж, обаче, вѣнъ отъ съмнение. Първото е, че резбата на антиохийската чаша е работа на художникъ отъ първото столѣтие, силно повлиянъ отъ тогавашното грѣцко изкуство: съ други думи, че е съвременна, съ разлика отъ нѣколко години, съ самия Христа. Втория безспоренъ фактъ е, че дветѣ централни фигури на чашата изобразяватъ Христа такъвъ, какъвто си Го представлявали първитѣ християни, мнозина отъ които вѣроятно, сж Го познавали приживе.

Антиохийската археологическа находка открива като че ли най-старото изображение на Исуса Христа. Тоя образъ се различава отъ всички други, които по-сетнешната традиция ни е оставила, но отъ това не следва, че може да се намали неговата достоверностъ. И тъй Христосъ отъ антиохийската чаша се явява предъ историята съ сжщо такива основания за достоверностъ, както и многобройнитѣ по-сетнешни образи, ако не и съ по-голъми.

НАУКА И РЕЛИГИЯ.

АНКЕТА СРЕДЪ УЧЕНИТЪ.

Религията и науката сж две сестри, разкриващи едно и сжщо творение Божие: по своята природа немогатъ да си противоречатъ.

Освенъ гдето въ своитъ писма-отговори ученитъ сж изтъкнали, че е невъзможенъ никакъвъ антагонизъмъ между науката и религията, поради това, че предметитъ, съ които се занимаватъ, сж различни и че тѣхната работа е надъ „две области“, „въ две сфери“, „въ две плоскости“, но именититъ учени въ сжщитъ писма—отговори твърдятъ още, че религията е признаване Бога, изучаване Неговитъ мисли, а науката—констатиране на материалнитъ факти, създадени отъ Бога, изучаване на Божиитъ творения. Може ли да има противоречие между Бога и творенията Му, между мислитъ и дѣлата Му? Религията е признаване волята на Бога за ръководителъ въ животъ; тя е знание на човѣшкото назначение и на средствата за неговото постигане. А всичко това не зависи отъ научнитъ изслѣдвания и науката по своето сжщество не може да го отриче.

Тия твърдения за отношенията на науката и религията ние намараме въ отговоритъ на проф. *Фредъ Чарлсъ*, *Едуардъ Брадбрукъ*, *Бердонъ Сандерсонъ* и *Едмундъ Т. Уиттжгеръ*.

Проф. Фредъ Чарлсъ е биологъ и писателъ по природознание, зоологъ въ северозападния университетъ въ Чикаго, членъ на Американската асоциация за прогреса на науката, членъ на оная на ес-

тественитъ и математически науки, както и на асоциацията на ботаницитъ въ Щатитъ. Той пише:

„Азъ немога да си представя, какъ е възможенъ антагонизъмъ между науката и религията. Религията, както азъ я разбирамъ, е човѣкъ да признава Бога; науката е констатиране на материалнитъ факти. Какъ може да има антагонизъмъ между Бога и творенията на Неговитъ ржце, азъ не мога да постигна. Съвсемъ друго нѣщо е теологията: несъгласие между теологията и науката, както и между разнитъ системи на теологията, може да има“.

Едуардъ Брадбрукъ президентъ на антропологическия институтъ отъ 1895—97 г., на антропологическата и економическата секции на британската асоциация за прогреса на науката, членъ на парижкото антропологическо дружество, пише:

„Християнството е едно въ разнитъ негови системи; и азъ се държа о това мнение, че о тия основни положения трѣбва точно да се придържаме въ всички наши спорове по даденитъ въпроси. Ако вие вѣрвате въ Първопричината, която е уредила вселената, азъ не мога да разбъра, какъ е възможно противоречие между творенията на Бога и Неговитъ мисли? Науката се мжи да постигне първитъ, тогава, когато религията, отъ извѣстно гледище,

претендира да изясни послѣднитѣ”.

Споредъ *Бердонъ Сандерсонъ*, виденъ биологъ, „религията е признаване волята на Висшето Сщщество като мотивъ за творението“. А, споредъ Рей Ланкастера: „Религията е знание на нашето назначение и на средствата за неговото изпълнение. Сщщото твърди и професоръ Едмундъ Т. Уиттджеръ, виденъ астрономъ и математикъ, авторъ на много учени трудове въ тая областъ, дръ на наукитѣ и членъ на академията на наукитѣ въ Англия. Той пише:

„Основната истина на Християнството, доколкото азъ я разбирамъ, е убеждение въ това, че отъ уредника на всичко сщществуваше е опредѣленъ за всѣки човѣкъ негова пжть, озаряванъ чрезъ молитви и благодарение“. „Но — продължава да прави своитѣ заключения учениятъ авторъ — тази вѣра не зависи отъ научнитѣ изводи за материалната вселена, и, следователно, не може да бжде и поколебана отъ тоя мирогледъ“.

Науката води къмъ Бога, тя е стълба къмъ вѣрата. Тя изучва творението, а последното сочи Твореца.

Споредъ твърдението на други лидери на науката, природата и християнството сж части на единъ и сщщи великъ планъ на творческия духъ. Религията и законитѣ на природата, съ които се занимава науката, излизатъ отъ единъ и сщщи Творецъ, въ Който ние живѣемъ и се движимъ. Науката и сткровението произлизатъ отъ единъ и сщщи Богъ.

Фактитѣ на историята за науката сж: разкритие на законитѣ

на природата, а за религията сж: изпълнение на Божия промисълъ.

Други водители на науката твърдятъ, че наукитѣ сж сестри на религията, тъй като разкриватъ законитѣ на вселената и на човѣшкия животъ. Тѣ сж стжпала, водещи къмъ вѣрата. Една отъ целитѣ на науката е да установи връзката между настоящето и миналото. За тая целъ тя трѣбва да проследи развитието на материчитѣ. Изучавайки това, тя идва къмъ Бога.

Религията и науката, твърдятъ други учени, трѣбва да вървятъ ржка за ржка. А другъ единъ ученъ си задава въпросъ: какви сж изводитѣ на свърѣменната наука за религията? И на тоя въпросъ твърдо и авторитетно отговаря съ думитѣ на символа на вѣрата.

Ето и самитѣ имъ думи:

Джемсъ Вилямъ Даусонъ, докторъ по правото, виденъ геологъ, който посветилъ себе си на геологическото изучаване на Канада и станалъ, споредъ думитѣ на сжръ Вилямъ Тйонера, главенъ авторитетъ по тоя предметъ, авторъ на много съчинения по геология и по естественитѣ науки, писалъ:

„Природата и християнството, правилно разбирани, сж части на единъ великъ планъ на творческия духъ, планъ, споредъ който видимитѣ аномалии и недостатъци у човѣка и неговитѣ естествени съюзници ще бждатъ, въ края на краищата, поправени отъ мило сърдието и справедливостта, тъй че и самата природа ще се усъвършенствува само при послѣд-

нята побѣда на Евангелието Христово“.

Джемсъ Кричтонъ — *Брунъ* пише: „Библията и науката се допълнятъ една друга и каквито и да сж тѣхнитѣ повърхностни разногласия, тѣ все пакъ си оставатъ въ дълбоко съгласие. И дветѣ се явяватъ проява на Божественото начало, което разкрива себе си не изъ единъ пжтъ, не въ всички пълнота, но по-малко и постепенно, подобно на това, както нощната тъма отъ най-напредъ се смѣнява отъ зарята, а после отъ дневната пълна свѣтлина“.

Джонъ Еллардъ Горъ, астрономъ, членъ на академията на наукитѣ, открилъ нѣколко звезди, авторъ на много научни трудове по астрономия, пише:

„Мога да съобща. че споредъ моето мнение, действителенъ antagonизъмъ между установенитѣ научни факти и основнитѣ учения на християнството нѣма. Азъ вѣрвамъ, че и религията, и законитѣ на науката изхождатъ отъ единъ и сжи Всемогщъ Творецъ, въ който ние живѣемъ, движимъ се и имаме своето битие“.

А. Треворъ — *Батти*, зоологъ, пжтешествувалъ съ научна целъ по Америка, северна Африка и Русия, членъ на нѣколко зоологически учени дружества, пише:

„Тия. които изучаватъ Библията, безъ съмнение ще разбератъ, че за откровението не могатъ да бждатъ страшни научнитѣ открития, нито даже такива доктрини, като учението за еволюцията. Тия пжкъ, които изучаватъ природата, на-

вѣрно, ще узнаятъ, че науката нѣма защо да се плаши отъ страна на Откровението, безъ да се изключва даже и правото на признаване чудесната сила, защото, нѣма съмнение, и науката и Откровението произлизатъ отъ единъ и сжи Богъ“.

Ф. С. Шиллеръ, проф. по философия въ Корнелския университетъ, авторъ на редица трудове по философия, отговаря отъ Римъ и въ писмото си, следъ като под чертава, че въ последното десетолѣтие главно измѣнение въ отношенията на науката и религията било порастналото съзнание на важността отъ психологическитѣ основи на религията, указва на своето съчинение: „Религия и наука“, като отговоръ на западенитѣ му въпроси. Въ съчинението си, между другото, пише:

„Нито науката, нито религията не зависятъ *само* отъ историята, защото за науката фактитѣ на историята сж разкриване на постояннитѣ закони на природата, а за религията тѣ сж развиваще се изпълнение на Божествения промисълъ. Такива, приблизително, сж правата на признание, които заявяватъ науката и религията, и твърде очевидна е неоснователността на опититѣ да се изкаратъ несъвмѣстимъ една съ друга. Дветѣ области съответствуватъ на човѣшкитѣ потребности и, до известна степенъ, тѣ ги удовлетворяватъ. И дветѣ трѣбва да бждатъ направлявани къмъ по-нататъшенъ висшъ успѣхъ.“

Архим. Ст. Абаджиевъ.

Умоляватъ се всички стари абонати, които още не сж си платили абонамента, да побързатъ съ изплащането. Когато се обръщатъ къмъ редакцията, да съобщаватъ №, подъ който получаватъ „Християнка“, и който е писанъ предъ адреса имъ върху книжката.

Педагогически беседи.

Приятелитѣ на върочението.

Неотдавна, както знаят читателитѣ, Нар. събрание се занима съ новия законопроектъ за измѣнение и допълнение на нѣкои членове отъ действующия Законъ за народната просвѣта.

Въ чл. 161 отъ Закона за Народната Просвѣта се изброяватъ предметитѣ, които ще се изучаватъ въ педагогическитѣ училища. Въ законопроекта за измѣнение на тоя законъ Висшиятъ Учебенъ Стветъ е прибавилъ въ членъ 161, който става 158, и *върочението* като учебенъ предметъ. Парламентарната комисия, обаче, изхвърля върочението.

На 12 того Камарата продължава да се занимава съ закона за Нар. просвѣта.

Минаватъ подъ редъ членоветѣ до 160 включително. Докладчикътъ чете проекта на парламентарната комисия: „Въ чл. 161, който става чл. 158, предъ думитѣ: „Народно стопанство“ следва: учение за... Прѣдседателътъ е готовъ да подложи на гласуване. Народниятъ прѣдставителъ г. *Колушевъ* взе думата. „Въ проекта на г-на Министра“, казва той, „тоя пасажъ се чете така: „Въ чл. 161, който става чл. 158, слѣдъ думата „етика се прибавя думата — върочение; прѣд думитѣ: „народно стопанство се

прибавятъ думите: *учение за*... Въ прочетения проектъ на комисията *първата частъ относно върочението е изпусната*. Ка-то имамъ предвидъ, че въ педагогическитѣ училища се подготвятъ бждешитѣ учители за основнитѣ училища, а въ последнитѣ се изучава върочение, като единъ първостепененъ предметъ, азъ правя предложение да се остави върочението като учебенъ предметъ въ педагогическитѣ училища“.

Докладчикътъ; „Въ парламентарната комисия станаха дълги разисквания по въпроса. И като се взе предъ видъ, че за върочение се предвижда само единъ часъ седмично, поради което основно изучаване на предмета е невъзможно, отъ друга страна, той се изучава въ методиката, реши се да се изостави тоя предметъ“.

Г. Колушевъ: (Къмъ докладчика) „Вие сте старъ учителъ. Учили сте методика. Кждѣ се изучава въ нея върочение? Защо говорите така? Тоя мотивъ е съвсемъ несъстоятеленъ. Азъ настоявамъ на предложението си.“

Г. Г. Костурковъ, Дялиановъ, Киселовъ, Пенчевъ, седнали единъ до други на първия чинъ, втория редъ на лѣвицата, безпокойно говорятъ помежду си, искатъ ду-

мата възразяват на Колушева, спорятъ съ нѣкои депутати отъ болшинството.

Докладчикътъ: „Г-ъ Колушевъ, азъ не ви казвамъ мое мнение, а мнението и решението на парламентарната комисия. Комисията реши, че понеже се предвижда само единъ часъ седмично за въручение, никаква сериозна материя не може да се изучава за толкова време, поради това да се изостави и изучава въ методиката?“

Г. Г. Костурковъ и Пенчевъ. „Въ методиката, иждето се изучаватъ и други предмети, тамъ ще се изучава и въручение. Защо да се изучава отдѣлно?“

Г. Колушевъ. „На кого говорите това г-да? Кждъ въ методиката се изучаватъ други предмети?“

Г. Костурковъ: — Какъ да не се изучаватъ, напр. методика на български езикъ, на етика и пр. Тамъ ще се изучава и *въручение*“.

Г. Колушевъ: „Тогава изхвърлете отъ програмата и българския езикъ, изхвърлете и др. предмети, които ще се изучаватъ въ методиката, изхвърлете и етиката, па нека да има: методика на етиката, методика на български езикъ, методика на въручение. . . Какво говорите вие?“

Г. Г. Пенчевъ и Дилиановъ, възразяватъ, представители отъ болшинството сжщо, г. Министъръ Цанковъ заявява, че нѣма нищо противъ предложението на Колушева. Председателътъ гласува: „Който е за предложението да остане въручението за учебенъ предметъ, да си дигне ржката“. Дигатъ ржце представителитъ отъ болшинството, а тѣ не бѣха всич-

ки въ пленума, когато, напротивъ, опозицията бѣше почти всичката. Председателътъ изглежда дигнатитъ ржце и констатира: „меншество“. Лѣвицата тържествува, Г. Колушевъ и други представители отъ болшинството заявяватъ, че има болшинство. Г. Г. Костурковъ, Дилиановъ, Киселовъ, Пенчевъ, П. Петковъ възразяватъ и дигатъ шумъ. Председателътъ започва да говори, че е изказано съмнение върху вота, и той трѣбва да го повтори. Г. Г. Костурковъ, Дилиановъ и др. дигатъ още поголѣмъ шумъ, като се нахвърлятъ срещу председателя. Последниятъ натиска звънеца. Опозицията чува звънеца и разбира значението му, и още повече се вълнува. Започнаха се силни пререкания: лѣвица, председател, болшинство. Шумъ невъобразимъ. Депутатитъ влизатъ отвънка. Звънецътъ непрекъснато дрънка за прекратяване на пререканията, но трудно. . . Най-после председателътъ съ високъ гласъ повтори прѣдложението за оставяне въручението като учебенъ предметъ и гласува. Обяви: „болшинство“. Лѣвицата протестира, че е повторено гласуването, нахвърля се срещу председателя, болшинството. . . Огново голѣмъ шумъ.

Следъ усилия за въдворяване на реда, председателътъ прикани докладчика да продѣлжи.

И той продѣлжи.

Така се прие. *въручението като самостоятеленъ учебенъ предметъ въ педагогическия училища. Ясно е, кои сж неговитъ приятели.*

Архим. Абаджиевъ.

Нашият печатъ за жената.

Истинската красота.

Християнството осжда ония, които всичката си а на женското влияние полагат въ външната красота и гизденето, и иска отъ женитъ добродетели. Добродетелната жена ще въздействува върху душата на мъжа съ своето нѣжно, отзивчиво, кротко, мълчаливо и чисто сърдце, които свойства ап. Петъръ нарича вътрешенъ потаенъ човѣкъ на сърдцето. „Ако наистина ти искашъ да се харесашъ на мъжа си — казва св. Златоустъ на жената — ти можешъ да се харесашъ съ своята скромность, кротость, и честность. И, повѣрвай ми, жено, колкото твоятъ мъжъ и да бжде низкъ и невъздържанъ, много повече ще го удържи твоята скромность, честность, простота, пестеливост и умѣреность, отколкото каквито и да сж твои украшения. Разваления мъжъ не можешъ удържа; макаръ и да измисляшъ хиляди украшения“. Така, че не съ външна красота жената ще въздействува на мъжа, а съ своята грация, т. е. съ своята вътрешна, душевна красота, съ вътрешния потаенъ човѣкъ на сърдцето.

Красота — това сж природнитъ външни съвършенства на организма: пропорционалность на членоветъ, стройность на стана, привлекателенъ цвѣтъ на лицето, и особено, прѣвильность и хармония на чертитъ на лицето. Грацията или симпатичността — това е особена, неудовима, неподдаваща се на математически изчисления прелесть, раздѣта по цѣлата външность на жената: въ формата на физиономията, въ израза на очитъ, въ положението на бърнитъ, въ интонацията на гласа, въ по-

ходката и въ всички приеми и движения. Красотата е форма, грацията съдържание. Красотата сж нотитъ, грацията е свирня. Природата пише тия ноти, но кой свири по тѣхъ? Душата е която свири, „Източникътъ на тая красота говори св. Амвросий за грацията — е вътрешна, ви наги цвѣтеща сила, чийто цвѣтъ се разпуска на всички органи“. Грацията, следователно, е отражение на душата навънъ, сияние на вътрешната свѣтлина; това е свѣтълъ изворъ, бликащъ изъ недрата на душата и отражазашъ въ себе си нейната красота. „Добродетельта — казва Климентъ Александрийски — блести като цвѣтъ на тѣлата, въ които тя обитава, и ги облича съ кротко и чисто сияние.

Кое е по-високо — красотата или грацията?

Красотата е форма; грацията е съдържание. Красивата форма е хубаво нѣщо, но само затова, че тя служи на съдържанието; а лишената отъ съдържание или несъотвѣтстващата нему най-красива форма е вещь безмислена и дори неприятна. Ето защо, красотата въ жената, лишена отъ грация, Соломонъ сравнява съ златни обици на ушитъ на свиня. Наистина, кому отъ насъ не се е случвало да среща такива лица, въ които най-взискателниятъ художникъ нѣма да намѣри нито една неправилна черта, между това, никой нѣма да ги избере за образецъ, ако поиска да изобрази прекрасно лице. Такива лица решително не се нравятъ, или като се понаврятъ въ първата минута, следъ това вече отблъскватъ. За какво така? Що не достига на тия лица? Грация. Това сж красиви форми безъ съдържание

или още по-зле — съ лошо съдържание. Неприятно е да гледашъ на тия красиви, но нищо не изразяващи лица. Погледнете имъ въ очитѣ — тѣхниятъ цвѣтъ безукоренъ, тѣхната ясность и дори блескъ изумителни; но въ тия ясни и блестящи очи вие нищо нѣма да прочетете, тѣ нищо не оевѣщаватъ, тѣ сж ясно безмислени. Погледнете на чертитѣ на лицето — безукорно правилни, но изразътъ никакъвъ, или дори просто глупавъ. Има и други лица сжшо така съ правилни черти, и при това не лишени отъ изразъ, дори често твърде силенъ; а между това сжшо така отблѣскватъ; защо? Защото тѣхниятъ изразъ е нехубавъ, недобъръ. Въ тия блестящи очи свѣти злоба или студена надменность; въ тия правилни черти на лицето вие забележавате изразъ на подлость: на тия красиви бърни блещука ядовита усмивка — и това красиво лице отблѣсква и плаши васъ. Само мисълта и доброто осмислено чувство даватъ на лицето привлекателность. Мисълта и чувството за красотата — това е все едно, шо гимнастиката за тѣлото: тѣ даватъ на физиономията сила, изразителность и красота. Изразътъ, пълненъ съ мисль и чувство, освещава всичкитѣ черти, оживява цвѣта, дава възвишеность на челото, запаля огня въ очитѣ, туря печатъ на умъ върху очитѣ. Най-скромната мисль, най-простото чувство придаватъ на лицето изразителность, и ние толкова се любиме на такова лице, колкото се наслаждаваме отъ една скромна и проста мелодия. Симпатията ни спечелва лицето, което носи печатъ на тиха замисленость или кротка тжга; мило ни е лицето, шо сияе съ невинна веселость или радость, свидетелстващи за чистотата на душата; съ уважение гледаме ние на лицето, отбелезано съ печатъ на дълбока мисль. Но колкото е по-богатъ вътрешниятъ свѣтъ на човѣка, толкова по-изразително и по-прекрасно става лицето. Лицето отразяваше всичкото богатство и разнообразие на вътрешнитѣ съкровища, — това е

цѣль оркестъръ, въ чиито чудни звукове се излива цѣлата вътрѣшна хармония на душата. Тя именно пълнята на изразъ придава такава неизразима прелестъ на цѣлата външность на децата, която повечето пжти не подхожда подъ приетитѣ определения на красотата. Но не само разнообразието на мислитѣ и чувствата, дори и една мисль и едно чувство, възвисяващи се до вдъхновение, разливатъ по лицето необикновена красота. Така вътрешната красота прави прекрасно дори най-некрасивото лице; това е така да се каже, букетъ отъ разкошни цвѣта въ проста глинена ваза, или прекрасна картина въ бедна рамка: любуйки се на цвѣтата и картината, вие съвършенно забравяте за тѣхното вмѣстилище. Тукъ вътрешното богатство на съдържанието преобладава надъ формата; но, когато това вътрешно богато съдържание намира за себе си въ лицето достойна форма, т. е., когато грацията се съединява съ красотата, тогава се явява красотата, на която нѣма нищо равно въ свѣта, понеже тукъ се съединяватъ две велики красоти въ свѣта — красотата на човѣшкото тѣло съ красотата на душата.

И тъй, грацията стои по-горѣ отъ красотата. Както съдържанието стои по-горе отъ формата, или по-право казано — грацията само има настояще право за титута красота; а правилностьта на чертитѣ на лицето, лишено отъ грация, нѣма това действително право, понеже това не е повече отъ красива форма. Като висша красота, грацията действува върху душата най-благоотворно отъ вси ко, шо е прекрасно въ свѣта.

Тя е най-мощното средство, съ което жената може да влияе на мъжа. Ако зададете въпросъ, какъ може човѣкъ да се сдобие съ това средство, отговорътъ е много простъ е лесенъ. Спомнете си, шо е грация? Това е отражение на душевната красота навънъ. Тогава, постарайте се да добиете душевна красота — и вие ще придобиете грация.

Хр. Поповъ.

Домакински известия.

Домашните животни да не живѣятъ въ кѣщи.

Мѣстото на домашните животни: кучета, котки и птици, не е въ кѣщи.

Отъ една страна, тѣзи животни заематъ часть отъ жизнения въздухъ въ стаятъ, които и безъ това, всѣкога сж малки; отъ друга страна, тѣ донасятъ въ кѣщи прахъ и калъ отъ вѣнъ; най-после тѣ иматъ болести, които много често не сж ни познати и които сж прилепчиви за човѣка, напримеръ, охтиката и рака.

Кучето е най-често болно отъ охтика, а котката отъ ракъ. Папагалитѣ сж изложени на заболяване отъ заразителни плевмонии.

Кучето и котката пренасятъ още и заразните осипни трески: едрата шарка, скарлатината, ружеолата, дефтерита, червения вѣтъръ и безъ съмнение, още нѣкои други прилепчиви болести.

Тѣй като въ една кѣща, гдето има боленъ отъ нѣкоя отъ споменатитѣ болести, кучето или котката се настаняватъ на леглото на болния, за да му доставятъ развлечение, тѣ много често се зарязаватъ и пренасятъ другаде болестта.

По кожата на животното се набиратъ хиляди отровни частички,

паднали отъ кожата на болния, или отъ отдѣленията му и съ свободното си ходене, то ги посѣва въ цѣлото съседство.

Куче заразено отъ бѣсъ, но не представляваще още явните признаци на болестта, като лиже стопанина си, може да му предаде бѣса.

Языкътъ на кучето, който е истичска отрепка, съ която то лиже на всѣкаде и всичко, пренася тоже яйцата на разните паразити — червеи въ червата.

Кучетата и коткитѣ, които живѣятъ въ стаятъ, заедно съ хората, сж постоянна опасностъ за общественото здраве.

Не пуши и не дѣвчи тютюнъ

Тютюнътъ принадлежи къмъ тия растеная, които съдържатъ вещества, заглпяващи моралната чувствителностъ и доставящи само известно минутно облекчение отъ грижитѣ въ живота. Посредствомъ това си действие тютюнътъ поставя нѣкои хора въ заблудението да вѣрватъ, че употреблението му възбужда и помага на умствената имъ работа. Въ сжщностъ, пушенето тютюнъ помрачава и само изгасва чувството на затрудненията, съ които трѣбва да се бори човѣкъ, като хвърля було върху действителността.

Действието на тютюна не се отразява само върху функциитѣ на мозъка; лошото му влияние се упражнява тоже и върху мускулната деятелност. Тютюнът е отрова за мускулитѣ и сжществува единъ мускулъ, който най-първо се поврежда отъ него; това е сърдцето, което е настоящъ мускулъ.

(Календаръ за 1918 г. на Централния Народенъ Хигиенически Съветъ въ София.)

Пазенето на очитѣ.

1. У децата. Причинитѣ за най многото очни болести могат да се намѣрятъ въ недостатъчното гледане на децата. Статистиката показва, че една шеста отъ всички случаи на слепота се дължатъ на тъй наречената детска слѣпота, която се явява у новороденитѣ. Тя се причинява отъ една бактерия, която може веднага следъ раждането да се измие съсь сребърень нитратъ и така се запазва детското зрение.

2. У ученицитѣ. До времето на юношеството очитѣ не сж напълно развити, затуй презъ това време тѣ сж най-много изложени

на вредни влияния. Когато се въведе и у насъ по-често лекарско преглеждане очитѣ на ученицитѣ, премахнала се би една отъ най-голѣмитѣ опасности за очитѣ. У децата, които страдатъ отъ очи, често се забелезва умореностъ, леностъ и нехайство. Ако се обърне навреме внимание на тѣхъ, могатъ да се предотвратятъ много опасни послѣдствия.

3. Причинитѣ на очнитѣ болести. Голѣмъ брой очни болести се дължатъ на напругането и преуморяването на очитѣ. Четенето при неясна, треперлива свѣлина, въ полумракъ, подъ слънчевъ блескъ или подъ изкуствена свѣтина — ето главнитѣ причини. При четенето и писането трѣбва да се обръща внимание, щото свѣтлина да не иде отдѣсно, книгата да се не държи близо до очитѣ и на легло да се не чете. На очни заболявания сж изложени особено лица, които сж въобще съсь слабо здраве, защото у тѣхъ и самитѣ мускули, които движатъ окото, сж слаби. Освенъ тѣзи причини за заболяването на очитѣ, сжществува и заразата, произлизаща отъ бърсането съ единъ и сжщи пешкиръ.

Б ъ л ѣ ж к и .

Отъ Тръзна Христ. Правосл. Братство ни пише: По поводъ отпрадения въ сп. „Християнка“ брой 10 отъ т. г. апелъ къмъ православнитѣ братства, можемъ да отговоримъ на почитаемитѣ редактори слѣдното:

Братството счита:

1) Че е волюища нуждата отъ усилена книжовна агитация средъ

народа;

2) То е разпространявало до сега и ще продължава да разпространява всички ония духовни списания, които работятъ за религиозното свестяване на народа и се списватъ въ православень духъ;

3) Братствата трѣбва постоянно да прѣскаатъ духовна книжнина и

да бъдат разсадници на тая литература, но нѣма да бъде излишно, напротивъ — ще е още по-добъръ, да се опрѣдѣлятъ нѣкои седмици за особено усилена дѣйностъ за събиране абонати на списания, прѣскане книжнина и агитация въ полза на братствени тѣ идеи и цѣли.

4) Относително условията, при които би могло да се подеме и реализира това дѣло, братството мисли, че ще е най-добъръ да се еезира съ тоя въпросъ свещеническия конгресъ, който да посочи и изработи тия условия, тъй като братствата сж дѣло предимно на българското свещенство и то, извлѣкло вече достатъченъ опитъ, би могло да даде най-приемливъ и добъръ отговоръ.

Дерзайте въ почнатото дѣло!

Приемете нашитѣ братски поздравии.

АЙТОСКОТО ХРИСТИЯНСКО БРАТСТВО е устроило събрание за основаване православна христ. ученическо и младежко дружество при братството. По случая е издаденъ единъ горещъ апелъ. Поздравяваме О. Шахановъ, ржководителя на братството.

ЛОМСКОТО ХРИСТИЯНСКО БРАТСТВО, „св. Георги“ проявява усилена дейностъ. Въ него особено ревностно работятъ г-нь Н. Иончевъ и учителката Райна п. Кръстева, на които братството е крайно благодарно. Вънъ отъ събранята и спѣвкитѣ които братството има, то устройва и забави съ пѣсни и сценки. Една отъ даденитѣ въ това братство сцени ние помѣстихме въ миналата книжка.

НОВИТѢ ИЗДАНИЯ НА БРАТСТВОТО „БЪЛЪ КРЪСТЪ“; Излѣзоха слѣднитѣ № на „Вѣра и животъ“ № 29 — Радостна вестъ; № 30 — Христосъ възкресе; № 31 — Наука и религия; № 32 — Св. Литургия; № 33 — Какво търсятъ тѣ (митроп. Неофитъ); № 34 — Всемирно търже-

ство; № 35 — Къмъ напредъкъ или къмъ пропастъ (митроп. Неофитъ); № 36 — Предъ пропастъта (отъ сжшия); № 37 — Урока на историята (отъ сжшия); № 38 — Разорителитѣ (отъ сжшия) Единъ листъ струва 40 ст. Изписватъ се отъ редак. на „Християнка“. Сжщо Братството издаде 35 вида религиозни картинки, три формата: голѣмъ-20 ст., по малъкъ-15 ст. и най-малъкъ — 10 ст. парче. Нѣкои отъ старитѣ № „Вѣра и животъ“ сж изчерпани.

ВЪ САМОКОВЪ. Срѣщу Лазаровата сжбота 10 сестри отъ „Бѣлия Кръстъ“ пристигнаха въ Самоковъ, радушно посрещнати отъ тамошното братство и настанени въ девическия манастиръ. На Цвѣтница сестритѣ взеха участие при богослужението. На край говориха три сестри. Следъ обѣдъ въ новия читалищень салонъ сестритѣ дадоха духовна беседа и концертъ. Говориха три сестри.

СКРЪБНО ИЗВЕСТИЕ,

Съ дълбока тѣжа на сърдце обаждаме на сродници и приятели, че на 22-и Априлъ т. г. се помина обичната ни сестра и майка

МАРИЯ Т. БАДЕВА

на 60 годишна възраст следъ късо боледувание.

Покойната бѣ съ дълбока и не поколебима вѣра въ Бога и Христа и се отличаваше съ нейния скромень характеръ. Ние пазимъ нейнитѣ примѣрни дѣла и мили спомени, които оставя на вѣки въ нашитѣ сърдца.

Вѣчна паметъ и миръ на прахати, мила покойнице!

гр. Диовлень, 10 V 1924 год.

Опечалени: братъ свещ. Д. Мавревъ; синове: Анастасъ, Райчо и Василь; зетьове: Хараламбо Атанасъ; щерки: Юрданка и Донка.

ПРОДЪЛЖАВА СЕ ПОДПИСКАТА

за записване абонати за II годишнина на илюстрираното

СП. „ХРИСТИЯНКА“

предназначено за българските християнки и християнското семейство. Във продължение на една година „Християнка“ дава двадесет коли голѣмъ форматъ, съ най-разнообразно, подбрано съдържание. Годишниятъ абонаментъ е 40 левъ въ предплата. Най-ефтиното списание у насъ.

Който обича „Християнка“, който симпатизира на дѣлото на „Бѣлия кръстъ“, който е труженикъ на дѣлото Христово, той ще отдѣли отъ времето си и ще се постарее да запише абонати за „Християнка“. Уважаеми досегашни абонати, благоговѣйни отци и пастири, патрудете се да запишите НОВИ абонати, особено средъ учащата се женска младежъ. „Християнка“ е добъръ апостолъ на нивата Христова.

Записалиятъ най-малко десетъ НОВИ абонати (които не сж били такива презъ I-та година), събралиятъ и внеслиятъ абонамента имъ ще получи подаръкъ новото издание на „Бѣлия кръстъ“.

Библия въ картини.

— изящно илюстрирано издание форматъ ($\frac{1}{32}$ отъ $\frac{66}{95}$) съ повече отъ 240 картини изъ Вехтия и Новия заветъ, съ приложение — обяснения на картинитъ около 25 коли. Това е НОВО, до сега небивало у насъ издание. Който го има ще притежава едно отлично пособие за изучване Св. Библия, ще има единъ прекрасенъ албомъ отъ свещени картини, единъ отличенъ подаръкъ за деца и възрастни.

Изданието ще бжде на финна бѣла хартия, луксозно подвързано. Ще струва 80 лева, обаче отдѣлно нѣма да се продава, а само ще се дава като подаръкъ на ония, които се потрудятъ по горния начинъ за „Християнка“.

Който запише три НОВИ абонати и внесе абонамента, ще получи даромъ 20 илюстрирани пощенски картички съ библейски картини, издание на „Бѣлия кръстъ“. Записалиятъ 6 абонати — ще получи 50 пощенски карти. Записалиятъ петнадесетъ абонати — освенъ „Библия въ картини“, ще получи подаръкъ книгата „Св. Ив. Рилски и неговия манастиръ“, както и отъ всички излезли № на изданията „Вѣра и животъ“. За повече отъ 15 абонати — съответното число на горнитъ премии.

Разпространявайте „Християнка“. Нека това списание влезе въ всѣка християнска къща.

Адресъ: София, Св. Синодъ, „Християнка“. Възползвайте се отъ прекраснатъ премия! Станете настоящеть!

ЦЕНА 8 ЛЕВА

ИЗДАВА БЪЛИЯ КРЪСТЪ НА БЪЛГ. ПРАВОСЛ. ЦЪРКВА,
УРЕЖДА РЕДАКЦИОНЕНЪ КОМИТЕТЪ.

ВСИЧКИ МАТЕРИАЛИ СЕ ИЗПРАЩАТЪ ДО РЕДАКЦИЯТА
НА СП. „ХРИСТИЯНКА“ — СОФИЯ. СВ. СИНОДЪ.

Печатница „ПОЛИТИКА“ — ул. „Раковски“ № 60 — София.
Телефонъ № 284.